

přibližně o podobném rozsahu, čítajícím kolem 60 stran. V jejich první části jsou vysvětleny historické souvislosti, z nichž soudobá situace vyrůstá. Načrtnut je jednak vývoj od dob, kdy bylo to které území připojeno k ruskému státu, zvýšená pozornost je však věnována také migrační politice Sovětského svazu. V následujících částech je popsán soudobý vývoj, přičemž zdůrazněna jsou specifika té které migrace, její ekonomické a sociální aspekty, a zaznamenány jsou demografické změny, na něž má migrace vliv, a to jednak v daném regionu, jednak v samotné Ruské federaci. Kapitola týkající se Kavkazu se navíc věnuje i otázce integrace migrantů do většinové společnosti, a to jak ruských migrantů na Kavkaze, tak národů Kavkazu v Rusku. Na závěr každé kapitoly je uveden obsáhlý seznam literatury.

Lenka Kopřivová

Marek Ziółkowski, **Projekt: Ukraina**. Wrocław: Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, 2008, 154 s.

Marek Ziółkowski byl v letech 2001–2005 velvyslancem Polska v Kyjevě. Svě profesní i osobní zkušenosti z této doby zúročil v knize, která reprezentuje jak velvyslancův osobní pohled na polsko-ukrajinské vztahy, tak i oficiální linii vztahů, kterou pomáhal formovat. Název knihy je pro autora symbolický – jeho prostřednictvím chce svou práci velvyslance představit jako „část projektu sblížení mezi Polskem a Ukrajinou“ (s. 7). Vědomě tak navazuje na několik století trvající vztahy, které jsou plné konfliktů, předsudků, ale i spolupráce. Sám přiznává, že když získal funkci polského velvyslance v Kyjevě, tak na Ukrajinu pohlížel, podobně jako část polské společnosti, s romantizujícím pohledem, který z velké části pochází z románů Henryka Sienkiewicze. S podobnými, ať už negativními nebo pozitivními stereotypy, se pak dále setkával po celou dobu svého setrvání v úřadu.

Mezi hlavní témata, která se proplétají většinou kapitol, patří oranžová revoluce a polsko-ukrajinské vztahy v současnosti a budoucnosti. Četnost zařazení prvního tématu vychází ze skutečnosti, že prezidentské volby v roce 2004 patří mezi vůbec nejvýznamnější události, které se za velvyslancova působení v Kyjevě odehrály. Navíc volba Viktora Juščenka prezidentem zásadně ovlivnila vztahy mezi Polskem a Ukrajinou. Na širší otázku obecného směřování vztahů mezi oběma státy autor nenabízí jasnou odpověď, nicméně vyslovuje se, a to nejen z titulu své někdejší funkce, jednoznačně pro zintenzivnění vztahů. Domnívá se však, že pro jasnější vizi budoucího vývoje je třeba nejdříve sestavit pro obě strany splnitelný a jasný program, kterého by se mohly držet. Upozorňuje na fakt, že polsko-ukrajinská spolupráce má v celoevropském měřítku velký potenciál (přirovnává ho například k francouzsko-německé spolupráci), ale že je třeba na něm pracovat. Jako úspěch společných snah uvádí např. společné pořádání fotbalového Eura v roce 2012.

Kniha je rozdělena do šesti kapitol, které jsou dále děleny na podkapitoly. Na konci publikace je umístěn jmenný rejstřík. První kapitola, „Polskost na Ukrajině“, se zabývá stereotypy a předsudky po obou stranách hranice, dále událostmi, které pro „polskost“ a její propagaci byly důležité, mimo jiné návštěvou papeže Jana Pavla II. na Ukrajině, Polským kulturním rokem aj. Druhá kapitola, „Hrdinové a politika“, se více zaměřuje na konfliktní otázky, jako bylo znovuotevření hřbitova „orlíků“ ve Lvově nebo spory o interpretaci masakrů na Volyni v průběhu druhé světové války.

Zbylé kapitoly se týkají např. ukrajinské politické geografie a v souvislosti s tím i přibližují průběh prezidentských voleb v roce 2004. Poslední kapitola, s výstižným názvem „Co dál?“, se zabývá touto otevřenou otázkou. Podle autora jsou vztahy mezi Polskem a Ukrajinou zásadní pro obě zúčastněné strany. Je však třeba je umístit do kontextu současného mezinárodní situace, tedy polského členství v EU a NATO a ukrajinských vztahů s Ruskem. Na závěr si Marek Ziółkowski klade další neméně důležitou otázku: Co je vlastně měřítkem úspěchu polsko-ukrajinských vztahů? Je to nárůst vzájemné obchodní výměny, zintenzivnění politických a kulturních kontaktů nebo polská podpora ukrajinských „západních“ aspirací? Odpověď zůstává do budoucna otevřená.

Olga Brabcová